

Η ΠΡΟΕΛΕΥΣΗ ΤΟΥ ΟΡΟΥ «ΑΥΘΕΝΤΙΑ» *

.....

Με βάση τις ιδέες της αριστοκρατικής υποχρέωσης από τη *fides*¹ και της αριστοκρατικής αξίωσης για *dignitas*², μπορούμε να αποδώσουμε στην αρχαϊκή ρωμαϊκή κοινότητα κάποια κατανομή των ανθρώπων. Αυτό έκανε ίσως τους Ρωμαίους να θεωρούν ως πανθομολογουμένη αλήθεια πώς κατείχαν εκείνο που ονομαζόταν ή που ονομάστηκε αργότερα *auctoritas*³. Τούτη η λέξη εξυπονοούσε πώς μερικοί άνθρωποι, χάρη στη σοφία τους, τη θέση τους, την έμφυτη δύναμη του χαρακτήρα τους, τους άλλους τους, την οικογενειακή τους παράδοση ή κάποιο συνδυασμό των παραπάνω, μπορούσαν να λογαριάζονται σαν ίκανοί να μπουν μπροστά, ενώ οι άλλοι έπρεπε να τους ακολουθήσουν. Άνθρωποι σαν κι αυτούς είχαν *auctoritas* και η Σύγκλητος, που κατά μέγιστο μέρος την αποτελούσαν τέτοιοι ακριβώς άνθρωποι, είχε ίσως ένα είδος συλλογικής *auctoritas*. Αυτή η ιδέα ενίσχυσε τη φυσική ροπή των Ρωμαίων να δέχονται την ανισότητα από τη στιγμή που είχε εξασφαλιστεί κάποιο ελάχιστο όριο δικαίου και *libertas*. Οι Ρωμαίοι δεν πίστεψαν ποτέ σ' αυτό που λέγεται «ισότητα στην υπόληψη», και όπως δεν πίστευαν ότι όλοι οι άνθρωποι είναι το ίδιο ψηλοί έτσι δεν πίστευαν ότι όλοι οι άνθρωποι είναι το ίδιο κατάλληλοι να κυβερνούν το κράτος. Η σκέψη πώς ένας άνθρωπος που είχε αναλάβει την ηγεσία του στρατού ή που είχε διευθύνει τις συζητήσεις της πόλης με θάρρος και φρόνηση δεν ήταν ανώτερος από κάποιον άλλο που δεν είχε κάνει τίποτα απ' αυτά, θα φαινόταν σε ένα Ρωμαίο άμυαλη αφέλεια. Και όπου κάποιος είχε *auctoritas*, ενισχυμένη από τη *fides*, που σήμαινε ότι δεν θα έκανε κακή χρήση της *auctoritas*, οι Ρωμαίοι δεν χρειάζονταν να πειθοδύν ή να ξέρουν γιατί υποστήριζε την άλφα ή τη βήτα γνώμη. Με μεγάλη οικονομία χρόνου και πνευματικής προσπάθειας δέχονταν να τους οδηγήσει. Και σ' αυτό πρόσθεταν μια κλίση για την πειθαρχία, που ήταν το κύριο στοιχείο της στρατιωτικής τους αρετής, και τους ξεχώριζε από όλους σχεδόν τους άλλους λαούς.

.....

* Από το βιβλίο του F. E. Adcock, *Roman Political Ideas and Practice*, Univ. of Michigan Press, Ann Arbor Paperbacks, 1964, 1969. Κεφ. I, σελ. 14-15. Δημοσιεύεται με την άδεια του εκδότη.

Σημειώσεις

1. Οι κύριες σημασίες που πήρε ή λέξη *fides*, μέσα σε μια μακρόχρονη ιστορική πορεία, είναι *έμπιστοσύνη*, *αξιοπιστία*, *σχέση αφοσίωσης / προστασίας* και, αρκετά μεταγενέστερα, *πίστη* (ΣτΜ).

2. *Ἄξια*, *ἀξίωμα*, *ἀξιοποίημα* (ΣτΜ).

3. Αυτή ή σχέση, με την αντίστοιχη επίκληση της *fides*, σημαίνει επίσης νομιμοφροσύνη στο χώρο της πολιτικής.